

som ikke hører Tiden til, fordi der er uendelig større Opgaver, vil aftage i Heftighed og til sidst helt forsvinde.

Den Forgiftelse af politiske Partier, der, som jeg søgte at udvikle ved første Behandling, vil finde Sted ved, at Partierne bliver interesseret i at blande sig i disse Lærestridigheder, vil fortsættes, saa længe vi har Sammenknytning mellem Stat og Kirke. Havde vi ikke Sammenblanding af det borgerlige og det kirkelige, Sammenknytning af Stat og Kirke, vilde de almindelige politiske Partier aldeles ikke finde nogen Fristelse i at blande sig i disse indre kirkelige Lærestridigheder, det maatte blive en Sag indenfor Kirkens egne Vægge; nu fristes de politiske Partier, de konservative og reaktionære politiske Partier til at tage Parti i de kirkelige Lærestridigheder og tage Parti for de konservative og reaktionære Anskuelse for derigennem at stive sig selv politisk af, skønt de ikke selv har den fjerneste Interesse for disse Spørgsmaal. Vi fra vor Side finder, at Tiden er inde til at komme ud af denne Sammenblanding og Sammenfiltrering, af denne Uredelighed og det uhyggelige Demagogi, som følger dermed, efter det, der forelaa i 1916. Nu viser der sig et meget stærkt Ønske fra kirkelige Kredse, et saa stærkt Ønske, at den kirkelige Konservatisme har revet næsten hele Venstre og Kirkeministeren med sig til at tage det afgørende Skridt, til at give Kirken indre Selvstyre og Selvstændighed. Vi griber Lejligheden og siger: Saa er Tidspunktet kommet til at gøre Alvor af disse Tanker og til konsekvent at føre dem ud i Livet, til at foretage det afgørende Skridt til Forberedelse af Kirkens Adskillelse fra Staten.

Derfor tillader vi os at foreslaa, at dette Lovforslag, som er et afgørende Brud — det afgørende Brud — med hele den frisindede kirkepolitiske Tradition, standses ved Vedtagelsen af følgende motiverede Paastand paa Overgang til Dagsordenen:

„Idet Folketinget opfordrer Regeringen til at nedsette et kirkelig-politisk Udvalg til Drøftelse af Forholdet mellem Stat og Kirke og til eventuelt at udarbejde Forslag om Kirkens Adskillelse fra Staten, gaar Tinget over til den næste Sag paa Dagsordenen.“

Kirkeministeren (J. C. Christensen): Det interesserede mig at høre det ærede Medlem Hr. Borgbjerg oplæse Venstres Program fra 1872 om Kirkeforholdene, thi for hvert Punkt, han nævnte, maatte jeg sige til mig selv: det har vi gennemført, og

det har vi gennemført; og paa visse Punkter var vi endogsaa kommet langt videre, end man den Gang tænkte sig at komme. Menighedernes Indflydelse paa Præstevalg er gennemført ved Indførelsen af Menighedsraadene, som netop er et Organ, der er skabt, for at Menighederne kan faa Indflydelse paa Præstevalgene. (H. P. Hansen [Randers Amt]: Det er ikke Menighederne). Hvem vælger da Menighedsraadene? Det ærede Medlem skulde tænke sig om. (H. P. Hansen [Randers Amt]: Det har jeg gjort). Saa er det i alt Fald forbistret daarligt tænkt. Menighedsraadene vælges af Menigheden og vælges blandt andet med den Opgave at faa Indflydelse paa Præstevalgene og gøre Indstilling derom; og for saa vidt Indstillingen er enstemmig, skal vedkommende Præst indstilles til kongelig Udnævnelse. Der tales ikke om Menighedsraad i 1872, men Venstre i 1872 tænkte selvfølgelig, at naar Menighederne skal have Indflydelse paa Præstevalg, skal det ske gennem en organisk Ordning af det hele. Med Hensyn til Valgmenigheder — ja, det, man naaede i 1873, straks efter at Programmet var vedtaget, var en Stadfæstelse af Valgmenighedsloven fra 60erne, men den Gang tænkte man ikke paa at naa saa vidt, som man senere er naaet. Efter Lovgivningen af 1903 kan Sognekirken stilles til Brug for Valgmenigheder, Sognekirken kan omdannes til Valgmenighedskirke; der er sket større Fremskridt, end Programmet fra 1872 nævnte paa dette Omraade. Og vi er gaaet langt videre, idet vi er gaaet til ogsaa at stille Sognekirken til Brug for de lutherske Frimenigheder, som man den Gang ikke kendte. Der kræves, at Præsterne skulde paa fast Lønning; det er sket. Det ærede Medlem indvender, at Provstiudvalg krævede man ikke, men det er ogsaa et Organ, man indfører netop for at faa Menighedernes Indflydelse paa det økonomiske sat i Gang. Naar Selvstyre skal indføres, er man nødt til at skabe de fornødne Organer til, at Selvstyret kan virke, og hvad er Bispevalg andet end en yderligere Udvikling af Selvstyret?

Der tales her, som om Bispevalget var et afgørende Brud — ja, det ærede Medlem sagde det afgørende Brud — med hele den Kirkeudvikling, vi har haft. Det er en af disse Paastande, som jeg nævnte i Gaar, der skyder langt over Maalet. Den kirkelige Udvikling, vi har haft, er jo gaaet baade igennem Kirkeforfatningen af 1539, gennem Enevælden og gennem Grundloven af 1849. I 1539 — det er altsaa henvend 400 Aar siden — var man dog saa frisindet, at man